

Slovenská obchodná inšpekcia (ďalej len „SOI“) sa mala v roku 2020 zúčastniť na projekte organizovanom colnými orgánmi krajín V4. Colné orgány sú zapojené v projekte Customs 2020, ktorý sa zameriava na regionálnu spoluprácu krajín v oblasti kontroly bezpečnosti výrobkov pri dovoze. Zúčastnené krajiny V4 sa na spoločnom stretnutí dohodli, že v roku 2020 budú vykonávať kontroly zamerané na obsah ťažkých kovov v bižutérii. Ťažké kovy v bižutérii sa pri kontakte s pokožkou uvoľňujú a môžu vyvolať rôzne alergické reakcie, dermatitídu, poruchy trávenia, zápal pľúc a pri dlhodobom pôsobení aj rakovinu pľúc a mnohé iné ochorenia.

Na základe úspešnej dlhoročnej spolupráce a vzájomnej dohody o spolupráci s Finančným riaditeľstvom SR pri ochrane vonkajších hraníc pri uvádzaní výrobkov na trh EÚ v zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 765/2008, ktorým sa stanovujú požiadavky akreditácie a dohľadu nad trhom v súvislosti s uvádzaním výrobkov na trh a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 339/93, SOI plánovala vykonávať kontroly a odbery vzoriek bižutérie pri kontrole vonkajších hraníc SR so zameraním na dodržiavanie nasledovných právnych predpisov:

- smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2001/95/ES o všeobecnej bezpečnosti výrobkov,
- Nariadenia EP a Rady č. 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzení chemikálií (REACH) obmedzenia výroby, uvádzania na trh a používania určitých nebezpečných látok, prípravkov a výrobkov.

Napriek pandemickej situácii v súvislosti so šírením COVID-19, ktorá ovplyvnila aj výkon dohľadu nad trhom, SOI vykonala na základe colných hlásení v období septembra až novembra kontrolu dovozu bižutérie. SOI bolo doručených **10 colných hlásení**, na základe ktorých bolo vykonaných **10 kontrol** a bolo vydaných **10 záväzných stanovísk** zo strany SOI a to nasledovne:

- **4** záväzné stanoviská s vyhlásením, že 9 druhov výrobkov bižutérie v počte 12 358 kusov môže byť uvedených na jednotný európsky trh,
- **6** záväzných stanovísk so žiadosťou o neprepustenie tovaru na jednotný európsky trh, pričom predmetom bolo 13 druhov výrobkov bižutérie v počte 20 006 kusov. Výrobky neboli prepustené na jednotný trh EÚ, nakoľko nespĺňali požiadavky smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2001/95/ES o všeobecnej bezpečnosti výrobkov. Jednotlivé druhy bižutérie neboli označené výrobcom alebo dovozcom a identifikačným údajom.

Všetky colné hlásenia s predmetom dovozu bižutérie boli zaslané na Inšpektorát SOI v Bratislave pre Bratislavský kraj.

V jednom prípade SOI vykonala aj odber **3 vzoriek** bižutérie (konkrétne dva druhy náušnic a jeden druh prsteňov), za účelom preverenia obsahu ťažkých kovov **kadmium, olovo a nikel** v bižutérii. Vzorky boli testované v akreditovanom laboratóriu a v zmysle prílohy XVII Nariadenia EP a Rady č. 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzení chemikálií (REACH) obmedzenia výroby, uvádzania na trh a používania určitých nebezpečných látok, prípravkov a výrobkov.

Kadmium (Cd) – sa nesmie používať ani uvádzať na trh v bižutérii, ak sa koncentrácia rovná alebo je väčšia ako **0,01 % hmotnostného**.

Olovo (Pb) sa nesmie uviesť na trh ani použiť v žiadnej jednotlivej časti šperkových výrobkov, ak sa koncentrácia olova rovná alebo je väčšia ako **0,05 % hmotnostných**.

Nikel (Ni) sa nesmie použiť v žiadnych predmetoch, ktoré sa vkladajú do prepichnutých uší alebo iných prepichnutých častí ľudského tela, okrem prípadov, keď je miera uvoľňovania niklu v týchto predmetoch menšia ako **0,2 µg/cm²/týždeň** (migračný limit). Taktiež sa nesmie použiť vo výrobkoch určených na priamy a dlhodobý kontakt s pokožkou, ako napr.: náušnice, náhrdelníky, náramky a retiazky, ozdoby na členky a prstene a pod., ak je miera uvoľňovania niklu v týchto predmetoch vyššia ako **0,5 µg/cm²/týždeň**.

Všetky analyzované vzorky boli v súlade s vyššie uvedenou legislatívou, a teda nameraný obsah ťažkých kovov neprekročil uvedené limitné hodnoty. Nakoľko vzorky spĺňali aj požiadavky označovania výrobkov v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2001/95/ES o všeobecnej bezpečnosti výrobkov, bižutéria bola prepustená na jednotný trh EÚ.

Na záver uvádzame, že aj napriek skutočnosti, že kontroly vykonávané SOI v roku 2020 boli obmedzené z dôvodu pandémie koronavírusu, kontrola bižutérie na základe colných hlásení preukázala, že až **60 % dovezenej bižutérie nebolo v súlade s príslušnými platnými právnymi predpismi**. Je možné konštatovať, že množstvo dovážanej bižutérie, ktorá nie je v súlade s právnymi predpismi, je vysoké.

Kontrola tohto sortimentného druhu výrobkov je opodstatnená, nakoľko výsledky z roku 2019 preukázali, že 33 % odobratých vzoriek bižutérie predstavovalo vážne chemické riziko pre spotrebiteľov a bolo vyhodnotených ako nebezpečné výrobky.